

Arrangørhåndbok

Arrangørhåndboka gir informasjon om hvordan Perletur skal gjennomføres for å sikre gode opplevelser for alle som ferdes på tur i Finnmark.

Aller først: Hva ønsker vi å oppnå med Perletur?

- Perletur skal være den største og viktigste aktiviteten for friluftsliv og folkehelse i Finnmark.
- Perletur skal gi deltakerne naturopplevelser og bidra til turglede.
- Perletur skal gjøre deltakerne bedre kjent i egen kommune og i nabokommunene.
- Perletur skal bidra til god fysisk og psykisk helse og økt livskvalitet.

1. Perleturgruppe i kommunene

- En forutsetning for å lykkes er at det finnes en arbeidsgruppe med engasjerte frivillige i kommunene. Dette poengteres ekstra i Arrangørhåndboka i forhold til det som har vært praksis i mange kommuner fram til nå.
- Hvordan gruppa sammensettes og antall medlemmer avklares i hver enkelt kommune.
- God kontakt, samarbeid og arbeidsfordeling mellom Perleturgruppa, kommunen og Friluftsrådet er avgjørende for god gjennomføring av Perletur.
- I de fleste kommuner vil kommunens kontaktperson til Friluftsrådet, også være sentral i Perleturgruppa.
- At kommunen følger opp og verdsetter Perleturgruppas frivillige innsats vil være viktig for god gjennomføring av Perletur.

2. Perleturgruppas arbeidsoppgaver

- Planlegge og gjennomføre Perletur i samsvar med de oppgaver som arrangørhåndboka beskriver, herunder forholde seg til de tidsfrister som framgår av årshjulet.
- For å lykkes vil det være avgjørende at Perleturgruppa finner kontaktperson/turvaktmester for hver enkelt tur. Vedkommende bør ikke ha ansvar for flere turer enn det er mulig å følge opp. Fra 2021 vil det på hver enkelt turbeskrivelse på perletur.no være mulig å opp kontaktinfo til turvaktmester. Dette med turvert poengteres ekstra i Arrangørhåndboka.
- Sammendrag arbeidsoppgaver:
  1. Avklare hvilke turer som skal inngå i Perletur fra år til år. Tenk variasjon i geografisk spredning og vanskelighetsgrad. Aller helst bør minst en av turene kunne gjennomføres med rullestol og barnevogn.
  2. Antall turer vil variere fra kommune til kommune, men cirka 12-20 turer kan være et greit utgangspunkt. For å oppnå variasjon skiftes cirka 3-5 turer årlig. Tenk kvalitet på de turer som inngår i Perletur. Det å redusere antall turer for å oppnå god kvalitet når det gjelder turbeskrivelse, skilting og merking, kan være aktuelt.
  3. Finne «turvaktmester» for hver tur, dvs. en ansvarlig kontaktperson som følger opp at alt er på plass.
  4. Skrive turbeskrivelser etter felles mal for hver enkelt tur. Disse skrives slik at også ukjente og uerfarne skal klare å finne fram.
  5. Sørge for at turen har GPS-spor inntegnet på kart. Enten inntegnet på kart på ut.no (forutsetter god lokal kjennskap til turen), eller ved at turen beste er bruk av GPS.

Et samarbeid mellom kommunene i Finnmark

Epost: post@perletur.no Mobil: 975 20 450 Nettside: perletur.no - Se også Finnmark Friluftsråd på Facebook

Ikke slik:

Slik:

- Bidra til at det er god kontakt mellom Perletur og grunneier (drøft parkering, få tillatelse til oppsett av skilt, samt øvrige tilrettelegningstiltak som rydding av kratt, merking etc.) Friluftsrådet følger opp FeFo samlet, samlet myndighetene som forvalter nasjonalparker og naturreservat.
- Sørg for at det blir satt opp skilt der turen starter, samt underveis. Dette for å gjøre folk trygg, og unngå at noen går feil. Alle turer i Perletur skiltes der turen starter, og i sentrale veikryss/avkjøringer.

Her hadde det gjort seg med en skilt. Enten på egen stolpe til venstre, eller på lysstolpen.

Et Perletur-skilt der turen starter, gjerne sammen et permanent grønt turskilt.

Pilskilt underveis gjør det lettere å finne fram, samtidig som det er en trygghet der turgæerne vet at de er på rett vei.

Små stolpeskilt som dette gjør jobben, uten at de framstår «prangende» ute i naturen.

Et samarbeid mellom kommunene i Finnmark

Epost: post@perletur.no **Mobil:** 975 20 450 **Nettside:** perletur.no - Se også Finnmark Friluftsråd på Facebook

8. Turkasse med besøksbok er en del av den norske turtradisjonen. Friluftsrådet har gitt tilskudd til kommuner som ønsker å kjøpe solide kasser til sine Perleturer. Tilskudd og budsjett avgjør hva som blir mulig i fortsettelsen.

Bare unntaksvis er det gode argumenter for at et turmål skal ha mer enn en turkasse, som her der barna har sin egen kasse.

Turboka er viktig for mange. Det er turvertens sin oppgave å sørge for at ny bok kommer på plass når den er utskrevet.

NB! Det er ikke ønskelig med kasser og bøker fra flere på samme turmål. Oppnå samarbeid slik at folk på tur kommer til én kasse og ei bok.

3. Gradering av turer

Turene merkes i samsvar med nasjonale retningslinjer slik de framgår av www.merkehandboka.no

FARGEKODE	PASSER FOR	HØYDEMETER OG LENGDE*	STI TYPE	STIGNINGSGRAD OG EKSPONERING
 ENKEL 	<ul style="list-style-type: none"> Nybegynnere Krever ingen spesielle ferdigheter Dersom tilrettelagt for rullestol/barnevogn, merkes dette med eget symbol 	<ul style="list-style-type: none"> < 300 m < 5 km 	<ul style="list-style-type: none"> Asfalt, grus, skogsveier og gode stier Stor grad av opparbeiding som gir god fremkommelighet Hovedsak kortere turer Underlag fast og jevnt uten store hindringer eller kryssing av bekk 	<ul style="list-style-type: none"> Moderate stigninger Ingen bratte partier
 MIDDELS 	<ul style="list-style-type: none"> De med litt erfaring i terreng Middels trente turgåere De med grunnleggende ferdigheter 	<ul style="list-style-type: none"> < 600 m < 10 km 	<ul style="list-style-type: none"> Kan ha noe mer krevende partier enn grønn tursti Kan være steinete, men ingen ur Kun enkle vad 	<ul style="list-style-type: none"> Moderate stigninger som kan inneholde enkelte bratte partier Enkelte partier som kan oppfattes som luftige for folk med høydeproblemer
 KREVENDE 	<ul style="list-style-type: none"> Erfarne turgåere De med god utholdenhet Godt turutstyr og gode fjellsko Kunnskap om kart og kompass 	<ul style="list-style-type: none"> < 1 000 < 20 km 	<ul style="list-style-type: none"> Sti, åpent terreng, stein, ur og snaufjell Bratte helninger og lengre strekninger med løs stein og myr kan forekomme Vading kan forekomme 	<ul style="list-style-type: none"> Flere typer stigninger og utfordringer Flere luftige og utsatte partier Kan inneholde tekniske utfordringer med noe klyving og bruk/støtte av hendene
 EKSTRA KREVENDE 	<ul style="list-style-type: none"> Erfarne fjellfolk De med god utholdenhet Godt turutstyr og gode fjellsko Kunnskap om kart og kompass 	Ingen maks høyde eller lengde	<ul style="list-style-type: none"> Lange turer på mer krevende stier enn «rød sti» Krevende vading kan forekomme 	<ul style="list-style-type: none"> Toppturer med bratte og vanskelige partier med ujevnt underlag Luftige partier og passasjer/partier med utsatt klyving Smale egger, sva, ur etc.

* Med **høydemeter** mener vi samlet stigning for hele turruta. I meget bratt terreng må også høydemeter med nedstigning tas med i graderingen. Nedstigningen bør tillegges halv vekt av oppstigning. **Lengde** beskriver den totale lengden i

km på turruta fra et angitt punkt til et annet, dvs. én vei og ikke tur/retur. For rundturer finnes et eget symbol og da brukes hele rundturens lengde i antall km.

Et samarbeid mellom kommunene i Finnmark

Epost: post@perletur.no **Mobil:** 975 20 450 **Nettside:** perletur.no - Se også Finnmark Friluftsråd på Facebook

4. Merking av turer

Alle Perleturer skal være skiltet ved oppstart og underveis i stikryss og ellers det hvor det er mulig å gå feil.

Merking er derimot mer omfattende. Planen er at det fra 2021 skal framgå som fast nøkkelinfo på perletur.no om turen er merket eller ikke.

Det er ønskelig at det arbeides med merking av turene. Da i samsvar med krav og anbefalinger i www.merkehandboka.no

Det er bedre med en kort bit av en veistikke i plast, enn en i full lengde, men en trepinne med maling eller skiltmerke er det beste.

Etter lang tid ute i vær og vind er det behov for oppmaling av tremerket.

Rød T er forbeholdt turlagene. En malt prikk fungerer (rød, blå eller kanskje aller helst gul som fargeblinde ser best).

Sånn kan det gjøres. Noen steiner oppå hverandre med en rødmalt prikk i tillegg.

Sånn kan det også gjøres. Et område med lite steiner, men en malingsfleck på steiner langs løypa viser vei.

Et samarbeid mellom kommunene i Finnmark

Epost: post@perletur.no Mobil: 975 20 450 Nettside: perletur.no - Se også Finnmark Friluftsråd på Facebook

Godt ment 1: Ikke bruk andre merker enn en prikk evt. en strek.

Godt ment 2: Gjør merkingen så lite prangende og belastende som mulig. Unngå merking på fast fjell, dersom det er mulig.

5. Årshjul med tidsfrister

I arbeidet med å gjøre Perletur tur til en god aktivitet med gjennomgående høy kvalitet i alle ledd, er planlegging viktig. Følgende årshjul med tidsfrister gjelder for **Perletur**, **JuleSPREK** og **VinterPERLE**:

20. desember: Frist kommunene for å avklare hvilke turer som skal være med i Perletur.

1. mars: Frist kommunene for å gjøre ferdig turbeskrivelser til turer i Perletur.

1. juni: Sesongstart Perletur (øvrige turer kommer enten innen 15. juni eller 1. juli).

31. okt.: Sesongslutt Perletur

20. des.: Frist kommunene for å avklare turer med turbeskrivelse som skal være med i **VinterPerle**.

15. februar: Oppstart VinterPerle

1. mai Sesongslutt VinterPerle

20. okt.: Frist kommunene for å avklare turer med turbeskrivelse som skal være med i **JuleSPREK**.

1. des.: Oppstart JuleSPREK (først fredag i adventstiden)

1. februar: Sesongslutt VinterPerle

5. Andre saker og tema

5.1 Sykkelturer og padleturer

Det har fram til nå vært med både kajakkture og sykkelturer. Dette med vekslende erfaring, men de fleste av disse turene har hatt lave besøkstall. Det gjelder spesielt padleturene (i Måsøy og Sør-Varanger).

Et samarbeid mellom kommunene i Finnmark

Epost: post@perletur.no **Mobil:** 975 20 450 **Nettside:** perletur.no - Se også Finnmark Friluftsråd på Facebook

Det foreslås at Perletur fra 2021 primært skal bestå av vandreturer. Tas det med turer som også kan nås med kajakk/kano/robåt og sykkel, så må disse turene også være fine vandreturer.

5.2 Kodeklistremerker

Ordningen ble tatt i bruk for å unngå smittespredning i 2020. Det anses som fordelaktig at det også i fortsettelsen produseres kodeklistremerker som dette. Ordningen videreføres derfor også i 2021.

5.3 Kartbrosjyre

I 2018 ble det produsert en felles brosjyre for hele Finnmark. I 2019 lot det seg ikke gjøre å få ferdig brosjyre tidsnok. I 2020 var det en offensiv satsing der kommunene i Finnmark ble fordelt på to forskjellige brosjyrer. Disse ble distribuert til samtlige husstander, med unntak av Alta.

Til 2021 må det avklares om det skal settes av ressurser til trykking og distribusjon av kartbrosjyre. Blir dette konklusjonen må det jobbes videre med å få til en brosjyre med bedre kart (mindre målestokk) enn i 2020.

Et samarbeid mellom kommunene i Finnmark

Epost: post@perletur.no **Mobil:** 975 20 450 **Nettside:** perletur.no - Se også Finnmark Friluftsråd på Facebook

5.4 Gavekort

Hammerfest og Måsøy testet i 2020 ut en ordning med gavekort der slike med en verdi på kr 250,- ble fordelt rundt om på tilfeldige turmål gjennom hele sesongen. I år var det friluftsrådet som betalte for trykking, mens kommunene tok utgiftene på selve gavekortet.

Det må avklares om det er kommuner som ønsker å være med på en slik ordning i 2021. Kanskje med lokale bedrifter som sponsorer og samarbeidspartnere i kommunene?

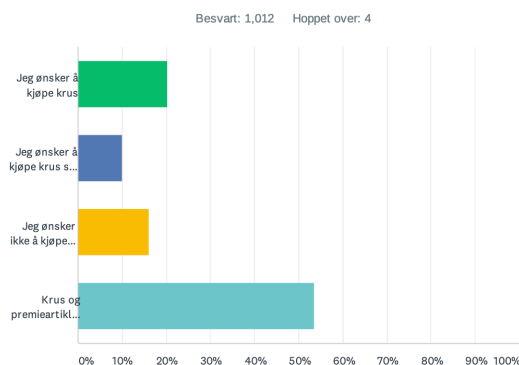

5.5 Krus og gaveartikler

Det har siden oppstarten i 2016 vært en ordning der deltakerne kan kjøpe premiekrus. Kravet har vært at minst sju forskjellige turmål må besøkes for å gjøre seg kvalifisert til kruset. Utfordringer med å produsere tilsvarende krus som tidligere, gjør at det i 2020 har vært nødt å tenke nytt med tanke på motiv/design (der et krevende kunstmotiv ikke lar seg gjøre til samme kostnad som tidligere).

En større undersøkelse blant 1012 deltakerne høsten 2020 ga følgende resultat når det ble spurt om premiekrus og gaveartikler:

SP14 Hvor viktig er Perletur-kruset for deg?

SVARVALG	SVAR	Prosent
Jeg ønsker å kjøpe krus	205	20.26%
Jeg ønsker å kjøpe krus samt andre premieartikler i tillegg	102	10.08%
Jeg ønsker ikke å kjøpe krus, men gjerne andre premieartikler	163	16.11%
Krus og premieartikler er ikke viktig for meg	542	53.56%
TOTALT	1,012	

5.6 Om det å arbeide med perletur.no/ut.no

Det er utarbeidet en beskrivelse som skal gjøre det enklere å jobbe med nettsidene og legge ut informasjon der. Friluftsrådet vil prioritere opplæring slik at de ulike arrangørgruppene får det de trenger av opplæring.

Et samarbeid mellom kommunene i Finnmark

Epost: post@perletur.no **Mobil:** 975 20 450 **Nettside:** perletur.no - Se også Finnmark Friluftsråd på Facebook

5.7 Perletur Bedrift

Målet i 2021 å få så mange arbeidsplasser/bedrifter som mulig med på Perletur Bedrift. Dette vurderes som viktig for å oppnå økt deltakelse og oppmerksomhet om Perletur. I tillegg kan Perletur Bedrift fungere som en aktivitet som fremmer trivsel på arbeidsplassene. Også i arbeidet med å oppnå redusert sykefravær kan deltakelse i Perletur være viktig.

5.8 Synlighet og merkevarebygging

Det å gjøre Perletur synlig for så mange finnmarkinger og tilreisende er viktig. På den måten er det mulig å beholde og rekruttere deltakere til Perletur. Synlighet bidrar også til å skape tilhørighet og identitet til Perletur.

Når personer ser logoen og informasjon om Perletur er målet at dette skal bidra til:

- Nye deltakere
- En stolthet av å være en del av Perletur.

Arbeidsgruppene, kommunene og Friluftsrådet bør kontinuerlig jobbe med synlighet og merkevarebygging. Stikkord her kan være:

- Arrangement i kommunene ved sesongstart
- Aktiv bruk av aviser og media, inkludert sosiale medier som Facebook og Instagram
- Skilt (langs veiene) bidrar til merkevarebygging i tillegg til å vise vei for de som skal på tur
- Bannere, plakater, roll-ups, beach-flagg som en del av informasjonsarbeidet og merkevarebyggingen.
- Deltakere som bærer klær og artikler med Perletur-design

5.9 Perletur på Facebook

- I tillegg til Finnmark Friluftsråds egen side på Facebook, ble Perletur Finnmark etablert etter et privat initiativ i 2020. I tillegg til informasjon fra arrangør vil denne spille en viktig rolle for privatpersoner som formidler tekst og bilder fra sine turer.
- Disse kommunene har egen Perletur-side: Alta, Berlevåg, Båtsfjord, Loppa, Karasjok, Kautokeino, Gamvik, Måsøy, Porsanger, Nesseby og Tana, Vadsø og Vardø.
- Målet bør være at også Hammerfest, Lebesby, Nordkapp og Sør-Varanger får slik side, samt Hasvik dersom de bestemmer seg for å fortsette med Perletur (selv om kommunen er utmeldt fra Finnmark Friluftsråd)

Et samarbeid mellom kommunene i Finnmark

Epost: post@perletur.no **Mobil:** 975 20 450 **Nettside:** perletur.no - Se også Finnmark Friluftsråd på Facebook

- Kommunene Loppa, Porsanger og Vadsø har i tillegg en lukket gruppe kun for arbeidsgruppe og tilretteleggere. Dette bør vurderes som aktuelt i flere kommuner.

5.10 På tur med ordføreren

De siste årene har de aller fleste kommunene vært med og gjennomført ordførertur. Det anbefales at arrangørgruppene for Perletur hjelper til med gjennomføringen der det er naturlig. Ikke minst kan det være naturlig at ordførerturen har en Perletur som turmål.

5.11 Når en tur utgår fra Perletur

De færreste turer er med permanent i Perletur. Det betyr at noe «opprydding» må gjøres når en tur ikke lenger er med i Perletur. Dette må gjøres:

- Ta ned Perletur-skilt ved turens start og eventuelle merkeskilt underveis
- Dersom det er satt opp ny Perletur-kasse på turmålet må det vurderes om denne skal tas ned og flyttes til en ny Perletur, eller om det er mulig å la kassen bli stående.
- Sørg for at kodeark og klistremerker fjernes. Det å fjerne Perletur-klistremerke fra en kasse som blir stående kan være vanskelig. Det å legge et laminert ark i kassen om at turen ikke lenger inngår i Perletur, kan være aktuelt.

6. Sammendrag og oppsummering

Her er viktige spørsmål/tema i det videre arbeid med å gjøre Perletur til en stor og solid aktivitet i Finnmark:

- Har kommunene en arbeidsgruppe med frivillige medarbeidere?
- Er kontakten og samarbeidet mellom arbeidsgruppa og kommunen (og Friluftsrådet) tett og nær? Det samme gjelder med grunneier og eventuelt reindriftsnæringen og vernemyndighetene.
- Har turene sin egen turvert som følger opp at alt er på plass for sine turer?
- Har kommunen god variasjon i antall turer, utskiftning fra år til år, geografisk spredning og vanskelighetsgrad.
- Her fordelingen mellom grønne, blå og røde turer slik den bør være?
- Er det mulig at minst én tur er slik at den kan gjennomføres med rullestol og barnevogn?
- Har alle turbeskrivelser gode og presise turbeskrivelser, inkludert korrekt spor/løype inntegnet på kart? Er dette inntegnet for hånd eller gått opp med GPS?
- Har turene skilt der turene starter, samt underveis der det er mulighet for å gå feil?
- Har turene gode nok turkasser med besøksbok?
- Er turene korrekt gradert i samsvar med Merkehåndboka?
- Er turene merket, helt eller delvis? Hvis ikke, finnes det noen mulighet for å få til merking av turene?
- Årshjul med tidsfrister er satt opp for å sikre en god gjennomføring av Perletur, JuleSPREK og VinterPerle.
- På hvilken måte brukes Facebook i arbeidet med Perletur i kommunen?
- Avklar om det er ønskelig å være med på ordningen med gavekort for Perletur.
- Avklar hvilke bedrifter som bør inviteres med på Perletur Bedrift, og som kanskje kan være en samarbeidspartner for Perletur.
- Avklar om Perletur-gruppa kan bidra til gjennomføringen av «På tur med ordføreren»
- Har vi husket å fjerne skilt, kasse, kodeark etc. når en tur utgår fra Perletur?

Et samarbeid mellom kommunene i Finnmark